

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 488/2011-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 26. októbra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť J. B., S., zastúpeného advokátkou JUDr. I. R., K., vo veci namietaného porušenia základného práva domáhať sa zákonom ustanoveným spôsobom svojho práva na súde zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 8 To 84/2010-377 z 21. februára 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. B. o d m i e t a pre nedostatok svojej právomoci.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. júna 2011 doručená sťažnosť J. B., S. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva domáhať sa zákonom ustanoveným spôsobom svojho práva na súde zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 8 To 84/2010-377 z 21. februára 2011.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že Okresné riaditeľstvo Policajného zboru, Okresný dopravný inšpektorát, oddelenie výkonu služby Michalovce, 20. júla 2007 vydalo uznesenie ČVS: ORP-108/DI-MI-2007 o začatí trestného stíhania sťažovateľa pre prečin ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1 Trestného zákona. Dňa 20. mája 2008 Úrad justičnej a kriminálnej polície Michalovce vydal uznesenie ČVS: ORP-318/OEK-MI-2008 o vznesení obvinenia, ktorým stíha sťažovateľa ako obvineného pre prečin ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1 a ods. 2 písm. a) Trestného zákona.

Prokurátor Okresnej prokuratúry Michalovce podal na sťažovateľa obžalobu č. k. 1 Pv 819/07-33 pre prečin ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1 Trestného zákona.

Okresný súd Michalovce (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom č. k. 8 T 40/2008-245 z 30. januára 2009 (v rozsudku je nesprávne uvedený dátum „30. januára 2008“, pozn.) rozhodol tak, že sťažovateľ je vinný z nedbanlivosti spôsobenej ťažkej ujmy na zdraví spôsobenej dopravnou nehodou, čím spáchal prečin ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1 Trestného zákona, za čo bol odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní šesť mesiacov. Výkon trestu sa podmiennečne odložil na skúšobnú dobu v trvaní jedného roka. Zároveň okresný súd uložil sťažovateľovi trest zákazu viesť motorové vozidlá všetkých druhov v trvaní jedného roka. Poškodených V., a. s., B., a L. L. s nárokom na náhradu škody okresný súd odkázal na občianske súdne konanie.

Proti predmetnému rozsudku podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením č. k. 8 To 22/2009-261 z 18. mája 2009 tak, napadnutý rozsudok okresného súdu zrušil v celom rozsahu a vec vrátil okresnému súdu na opätovné prerokovanie a rozhodnutie.

Okresný súd rozsudkom sp. zn. 8 T 40/2008 z 11. októbra 2010 opätovne rozhodol, že sťažovateľ je vinný, a odsúdil ho na trest odňatia slobody v trvaní šesť mesiacov. Výkon trestu mu podmiennečne odložil na skúšobnú lehotu v trvaní jedného roka a zároveň mu uložil trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá všetkých druhov v trvaní jedného roka.

Sťažovateľ proti predmetnému rozsudku okresného súdu podal odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd rozsudkom č. k. 8 To 84/2010-377 z 21. februára 2011 tak, že zrušil

napadnutý rozsudok okresného súdu vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu a sťažovateľovi uložil peňažný trest v sume 200 €. Zároveň krajský súd ustanovil pre prípad, že by výkon trestu mohol byť úmyselne zmarený, náhradný trest odňatia slobody vo výmere šesť mesiacov.

Podľa sťažovateľa krajský súd „v odôvodnení napadnutého rozsudku sa nijakým spôsobom nevyrovnal s tým, že prvostupňový súd opätovne vychádzal pri odsudzujúcom rozsudku sťažovateľa z nezákonne získaného dôkazu. Z ust. § 327 ods. 1 Trestného poriadku vyplýva, že súd ktorému bola vec vrátená na nové prejednanie je viazaný právnym názorom ktorý vyslovil vo svojom rozhodnutí odvolací súd. V predmetnej veci však nielen že sa právnym názorom o nezákonnosti vykonaných dôkazov a na ňom založenom znaleckom posudku vysloveným odvolacím súdom neriadil súd prvého stupňa ale nezákonnosťou týchto dôkazov sa vo svojom touto sťažnosťou napadnutom rozsudku nezaoberal a nebral ju do úvahy ani ten istý odvolací súd. V tejto súvislosti so zreteľom na zásadu zakotvenú v § 2 ods. 12 Trestného poriadku je imperatív zákonnosti získaných dôkazov záväzný pre všetky orgány činné v trestnom konaní. Dôkaz o zákonnosti ktorého sú pochybnosti nemôže byť predmetom hodnotenia súdu keďže tento môže hodnotiť len dôkazy získané zákonným spôsobom. Napriek tomu, že sťažovateľ namietal túto okolnosť vo svojom odvolaní a táto okolnosť je dôvodom pre ktorý je odvolací súd povinný zrušiť napadnutý rozsudok súdu 1. stupňa (§ 321 ods.1 písmeno c) a písmeno b) Krajský súd v Košiciach nepostupoval spôsobom ktorý mu ukladá trestný poriadok, prostredníctvom ktorého je realizované právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie a konanie zákonom ustanoveným spôsobom. Ani s ďalšími námietkami sťažovateľa- obžalovaného sa odvolací súd nevyrovnal... Ide predovšetkým o skutočnosť, že pred súdom nebol vykonaný dôkaz evidenčnou kartou poškodeného z ktorého by vyplynul jednoznačný záver že poškodený sa v čase keď k dopravnej nehode došlo nemal na mieste dopravnej nehody... vôbec nachádzať. Navyše sa odvolací súd nespravoval zásadou podľa § 2 ods. 12 Trestného poriadku a to predovšetkým vo vzťahu k výpovedi svedkyne... ktorá opakovane ako priama účastníčka dopravnej nehody vypovedala spôsobom ktorý vnášal zásadné pochybnosti do záveru o vine sťažovateľa. Ustanovenia Trestného poriadku upravujúce konanie orgánov činných v trestnom konaní slúžia na realizáciu práv na spravodlivé súdne konanie a týchto práv sa možno domáhať len

v rozsahu a spôsobom ktorý tieto ustanovenia upravujú. Z ust. § 317 a 320 vyplýva, že realizácia základného práva na spravodlivé súdne konanie je zabezpečená povinnosťami ktoré Trestný poriadok v odvolacom konaní ukladá odvolaciemu súdu. Keďže odvolací súd pri rozhodovaní o odvolaní sťažovateľa sa týmito ustanoveniami neriadil zasiahol tým do práv sťažovateľa namietaných touto sťažnosťou.“

Vychádzajúc z uvedených skutočností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie takto rozhodol:

„1) Právo sťažovateľa

- domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na súde zakotvené v článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky,

- na spravodlivé súdne konanie zakotvené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

bolo rozsudkom krajského súdu v Košiciach vo veci sp. zn. 8 To 84/2010 zo dňa 21. 2. 2011 a postupom ktorý mu predchádzal porušené.

2) Ústavný súd Slovenskej republiky zakazuje Krajskému súdu v Košiciach pokračovať v porušovaní namietaného práva sťažovateľa.

3) Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 8 To 84/2010 zo dňa 21. 2. 2011 a vracia vec Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie.

4) Odporca je povinný nahradiť sťažovateľovi všetky trovy tohto konania.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je sťažovateľom namietané porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu č. k. 8 To 84/2010-377 z 21. februára 2011.

Ústavný súd konštatuje, že podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je oprávnený konať o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb, ktorými namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd upravených buď v ústave, alebo v medzinárodnej zmluve o ľudských právach, pokiaľ o ich ochrane nerozhoduje iný súd. Ústavná, ako aj zákonná úprava (zákon o ústavnom súde) konštituuje ústavnú sťažnosť ako osobitný ústavný prostriedok ochrany základných práv a slobôd fyzických alebo právnických osôb, ktorým nemožno nahrádzať riadne, prípadne mimoriadne opravné prostriedky v súdnom konaní. Podmienky konania ústavného súdu o sťažnostiach, ako aj ich zákonom predpísané náležitosti sú upravené v zákone o ústavnom súde, pričom nesplnenie niektorej má za následok odmietnutie sťažnosti už pri predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona

o ústavnom súde. Ústavný súd preto predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Jednou zo základných ústavných a zákonných procesných podmienok konania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti je právomoc ústavného súdu, ktorá je podľa čl. 127 ústavy a § 49 zákona o ústavnom súde daná vtedy, ak o účinnej ochrane základného práva alebo slobody nerozhoduje iný súd (I ÚS 78/99). Druhým predpokladom, ktorý je potrebný na konštatovanie právomoci ústavného súdu, je to, že sťažovateľ vyčerpal opravné prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv zveruje (predovšetkým v systéme všeobecného súdnictva) a na použitie ktorých je oprávnený v zmysle platných procesných predpisov. Hoci ani ústava, ani zákon o ústavnom súde nepredpisujú, aké právne prostriedky nápravy má sťažovateľ pred podaním sťažnosti ústavnému súdu vyčerpať v systéme všeobecného súdnictva (napríklad riadne alebo mimoriadne), ich spoločnou črtou je, že musia byť dostupné účastníkom súdneho konania a musia predstavovať účinný spôsob ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorého sťažovateľ namieta.

Ak teda existuje všeobecný súd, ktorý v súlade so svojou všeobecnou právomocou podľa čl. 142 ods. 1 ústavy je oprávnený konať o ochrane konkrétneho základného práva alebo slobody (buď na základe návrhu, alebo opravného prostriedku), ústavný súd nie je oprávnený prijať sťažnosť na ďalšie konanie, pretože jej prijatie bráni princíp subsidiarity jeho právomoci podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa skúmal, či v okolnostiach prípadu nemal (okrem odvolania) k dispozícii účinný právny prostriedok nápravy v systéme trestného súdneho konania, ktorým by sa domohol ochrany svojich práv.

Z obsahu sťažnosti vyplynulo, že hlavné pochybenie, ktoré sťažovateľ namietal v postupe krajského súdu, bolo, že nezohľadnil skutočnosť, že v konaní pred súdom prvého stupňa mali byť nezákonne získané dôkazy, na základe ktorých bol sťažovateľ odsúdený.

Okrem toho mal krajský súd pochybiť tiež v tom, že nezohľadnil skutočnosť, že okresný súd nevykonal ďalšie dôkazy navrhované sťažovateľom.

Ústavný súd zistil, že sťažovateľom označené pochybenia krajského súdu sú v systéme trestného súdnictva napadnuteľné v rámci mimoriadne opravného prostriedku, ktorým je dovolanie podľa § 371 Trestného poriadku (dôvody dovolania). Dôvodom dovolania uvedeným pod písmenom g) spomenutého ustanovenia je, že súdne rozhodnutie „je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom“. Pri splnení procesných podmienok (§ 368 a nasl. Trestného poriadku) dovolanie možno považovať za účinný právny prostriedok nápravy základných práv, porušenie ktorých sa namieta, pretože podľa § 386 Trestného poriadku ak dovolací súd zistí dôvod dovolania podľa § 371, vysloví porušenie zákona a „zruší napadnuté rozhodnutie alebo jeho časť alebo aj chybné konanie, ktoré napadnutému rozhodnutiu predchádzalo“ (§ 368 ods. 1 a 2 Trestného poriadku). Podľa § 374 ods. 3 Trestného poriadku možno v dovolaní uplatňovať ako dôvod dovolania aj konanie na súde prvého stupňa, ak vytýkané pochybenia neboli napravené v konaní o riadnom opravnom prostriedku. Podľa § 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku je dovolanie prístupné oprávnenej osobe, t. j. sťažovateľovi. Praktické uplatňovanie tohto opravného prostriedku potvrdzuje aj judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky [ďalej len „najvyšší súd“ (uznesenia sp. zn. 1 Tdo 52/2008, sp. zn. 1 Tdo 11/2009 a sp. zn. 5 Tdo 16/2009)].

Zo sťažnosti sťažovateľa a z jej príloh však nevyplýva, a sťažovateľ to ani netvrdí, že by sa po doručení rozsudku krajského súdu bol pokúsil o podanie dovolania z dôvodu „nezákonného vykonania dôkazov“ v súdnom konaní, a podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ani nepoukázal na dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré by mu bránili vo využití tohto opravného prostriedku.

Z uvedeného dôvodu bolo potrebné jeho sťažnosť pri predbežnom prerokovaní odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu, pretože ochrany svojich základných práv sa mal domáhať v konaní o dovolaní podľa § 368 a nasl. Trestného poriadku pred najvyšším súdom, a nie v konaní o ústavnej sťažnosti pred ústavným súdom.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. októbra 2011